

Yahudilerin Özgeçmişı ve İsrail Devleti

Üzerine Bazı Mülahazalar

Kültürlü ve girişimci insan demek olan Homosapiens insan neslinin yaşı, yaklaşık 150 ila 200 bin senedir. Bunun çoğu hayvandır ve çıplak olarak yaşamıştır. Avcı-toplayıcı olarak geçinmiştir. Son elli bin senesinde dil ve konuşma varsa da asıl medeniyet ve dillerin gelişimi buzul çağından sonradır. Tevrat'ın mucizevi yani tam doğru olarak bildirdiği üzere bu yeni gelişmeler Mezopotamya'da olmuştur. Göbekli Tepe, Sümer ve üçüncü adımda Akad İmparatorluğu... Yahudiler, Akad İmparatorluğunu oluşturan beş koldan bir koldurlar. Diğerleri; Asurlular, Araplar, Aramiler, Elamlılar (Kürtler) ve Gutiler. Bu bilgiyi Arkeolojik verilerden ziyade bu beş kolun dillerinin ve alfabelerinin ortaklığından anlıyoruz. Elamlılar, İmparatorluğun emri altına tam girmedikleri için, onlarda alfabe oluşmamıştır. Fakat Akatça bir metin olan Gılgamış Destanında çok Kürtçe kelime görebiliyoruz. Yani sizin bileceğiniz, Yahudi Tarihi Milattan iki bin sene öncesine dayanır. Ve çoğu da göçebe olarak yaşamışlardır. İbrani, göçebe demektir. Fakat Babil sürgününde Ezra, Akadların bütün dini birikimini alıp vahiy ile onu Tevrat diye yazıya geçirdi. Asıl Yahudi tarihi, kimliği ve milliyeti bununla başlıyor. Yahudiler Ezra Peygamber'i ikinci Musa olarak kabul ediyorlar.

Hulasa: Yahudilerin kendi ataları diye bildiği Adem'den Ezra'ya kadarki zincirleme nesiller, aslında sadece Yahudilerin değil de bütün medeni insanlığın atalarıdır. Daha doğrusu İbrahim ve Musa da dahil bunların hiçbirisi tarih değiller. Bütün zamanlara bakan kolektif ve arketip kişiliklerdir. Mesela: İbrahim, birbirine zıt diyalektik yapıları yaşayan ve onları orta çizgide birleştirerek kaliteyi elde eden kişi demektir. Musa, yasa (Risalet) nehri veya tıkanmayı önleyen ustura demektir. Harun, yumuşak davranan mistisizm (Velayet) demektir.

Ve mesela: Medeniyet tarihi olan son on iki bin yıl boyunca Mitolojik dil, insanlığın sekiz bin yıllık din, bilim, felsefe, edebiyat ve halk hikayelerini kaydetmiştir. Nihayet M.Ö. 700'li yıllarda Felsefe ve Bilim, Mitolojiden ayrılmış, dini birikim ise Ezra Peygamber tarafından yazıya geçirilmiştir. Bu dinî mitolojik dilden şu pasaja bir bakın.

Tevrat Tekvin Kitabından Bir Analiz: Diyalektik süreç ile kaliteyi getiren İbrahim'den sonra İshak (gülen ve mutlu insanlık) ikiz çocuk sahibi oldu: Esav (üzüntü verici, kıllı, siyah ve evrimleşmemiş insan modeli). Bunun diğer ismi Edom (deri rengi kırmızıya kaçan). İkinci çocuğun ismi ise, Yakup (belli bir hedefi takip eden beyaz insan.) Yakup, Allah ile güreşip onu yeniyor. Yani beyaz insan, Allah'ın koyduğu açlık ve hastalık gibi yasaları yeniyor. Bunun üzerine İsrail (Allah ile güreşen) ismini alıyor. (Tekvin, bab 25-32) Yakub'un (çilekeş insanlığın) 12 oğlu oluyor. (İnsanlığın 12 ana milleti). Biri Yehuda (dindar, medeni Yahudi milleti) diğeri Yusuf (Araplar... Yusuf kelimesi vasıflı güzel demektir, Arap kelimesi de güzel demektir). Bünyamin (Kurt Oğlu) Yusuf'un kardeşidir. Türkler manasındadır. Hulasa: Tevrat'ta Babil Sürgünü öncesi kısımlarında hiçbir tarihî bilgi yoktur. Tevrat, arketipal

kavramlar ve kollektif şahsiyetlerdir. Tevrat da Mucizedir kitabımın içinde bu gibi çok analizleri görebilirsiniz.

Başta Arkeoloji, Antropoloji ve Biyoloji özellikle genetik bilimi olmak üzere birçok bilim dalı, bu metinleri böyle okumamızı ve anlamamızı söylüyor. Tersine ise bu kutsal metinleri bilimlerle çelişen on bin problem haline getirir. Onun için haksız olarak bugünkü İsrail devletinde nüfusun yüzde yetmiş ateisttir. Yahudi bilim adamları yüzde doksan agnostiktir. Yahudileri dünyadan silmeyi düşünen Siyasal İslamcılar dikkatine arz ediyorum, bu noktayı.

M. Ö. Yaklaşık sekizyüzlü yıllarda Yahudiler, göçebeliği bırakıp şimdiki Filistin’de iki krallık kurdular. Güneyde Yehuda Krallığı, kuzeyde İsrail Krallığı. 560’da Akatların devamı olan Babil Kralı, Yahudi krallıklarına son verip onları Babil’e sürgün etti. Babil kralının ismi Bohtun-Nasır’dır. Bu kelime de Zaferin Oğlu demektir.

Yine yeniden insanlığın başının tarihine bakalım. Belgelerle görüyoruz ki 12 bin yıl önce insanlar, hayvanlara tapmak demek olan Totemizmi yaşamışlardır. Daha önce, her varlığa tanrı nazarı ile bakan Natüralizm vardı. Yani Totemizmden önce insanlar tabiata tapıyordu. Her şeyi kutsal görüyordu. Onun için Orta Doğu insanı eşyanın isimlerinin başına, Tanrı demek olan El kelimesini getiriyordu. Başka yörede gelişen Hind-Aryen dilleri ise, yine Tanrı demek olan The kelimesini getiriyordu.

İşte insanlığı hayvanlıktan ve vahşetten kurtaran diller ve bu basit inançlar, bir müddet sonra insanlığı kavgaya ve akla aykırı davranmaya itti. Varlığı özellikle insanlığı evrimleşmek üzere yaratan Allah bu sefer Peygamberler gönderdi. Yani Allah insan kimyasını geliştirmek için din faktörünü içlerine koydu. Dolayısıyla bazıları çok yükseldi, bazıları çok kaybetti. Daha önce Allah insan evrimini tetiklemek için buzul gibi belaları verirken, bu sefer imtihan; hukuk, din ve sonsuzluğu anlamak olarak geldi. Ve bu imtihanı başarı ile veren ilk millet Yahudilerdir. Bizzat Yahudi kelimesi, doğru yolu bulan demektir. Onlarda Allah’ın asıl adı Yahwe’dir. Yani ey sonsuz olan. Çok ilginçtir ki; sonsuzluğu ve imanı anladıktan sonra, isimleri artık Yahudi değil de İsrail Oğullarıdır. İsrail Oğulları Allah’ın koyduğu fakirlik, hastalık gibi yasaları yenen imanlı ve medeni millet demektir. Tevrat’tan anlaşıldığı üzere tarihte önce Yahudiler, sonra Araplar, sonra Osmanlılar ve şimdi de Avrupa bu kavramı yaşıyor. Bu kavram bir özel isim değildir, Müslümanlık Hristiyanlık gibi bir sıfattır.

Tarihte Yahudiler birçok soykırım yaşamışsa da ikisi çok önemlidir. Biri, İsa’dan sonra Miladi yetmiş yılında Roma tarafından, bütün evleri yıkılıp her bir ailenin dünyanın bir memleketine sürgün edilmeleridir. İsa bir Yahudi idi ve başta inanıyordu ki sadece Yahudileri (Beni İsrail’i) kurtarsam bütün insanlık kurtulacaktır, diye başka kimseye dini anlatmıyordu. Sonra gördü ki bütün milletler artık Beni İsrail olmuşlardır, dolayısıyla 12 havarisini dünyanın 12 bölgesine gönderdi. (Matta İncili). Yahudiler İsa’ya çok çektiler, nihayet onun bedduasını aldılar.

Yahudilerin ikinci sürgünü ve katliamı, Medine’de Hz. Muhammed döneminde oldu. Hz. Muhammed Medine’ye geldiğinde, onlarla anlaşarak ve onları da eşit vatandaş kabul ederek bir anayasa yaptı. Ama dört-beş sefer Yahudiler o anayasayı çiğnediler. Kur’an’ın onlardan beklediği, kendi eski Beni İsrail anlayışıyla inanıp dinler arası ayrım yapmadan yaşamaları idi. Fakat o kadar Tevrat’tan kopmuşlardı ki: Allah fakirdir, biz zenginiz diyebildiler. (Al-i İmran Suresi). Bunun üzerine Hz. Muhammed üç savaştan sonra onları Suriye’ye sürgün etti.

Bu sürgünü ve gerekçesini anlatan 59. Sureden anlaşılan şudur: Kur'an'ın onlardan beklediği, onların ahlaklı ve ilkelî yaşamaları; Allah'a tam ve sonsuz olarak inanmalarıdır. Bundan başka hiçbir amaç yoktur. Çünkü Hz. Muhammed onlara Beni İsrail olarak çok değer veriyordu ve bir tek alimlerinin şahitliğini bütün dünya şahitliğine denk tutuyordu. Şöyle ki:

“Kesin bir şekilde biz Musa'ya kitap (Tevrat'ı) verdik. (Bununla varlık ve hayatın anlamsız ve absürt olmadığı anlaşıldı.) Bunu insanlığın tamamında yerleştirmek için ondan sonra peş peşe nice elçiler gönderdik. Yetmedi, İsa İbn Meryem'e açık mucizeler verdik. Onu kutsal Ruh ile destekledik. Artık ilkel nefislerinizin arzusuna uymayan her bir elçi geldiğinde, ona itaat edeceğinize büyüklük tasladınız: Bir kısmını yalanlıyor diğer bir kısmını da öldürüyorsunuz.” (2/78)

Burada Yahudileri kastettiği çok açık. Evet, Yahudiler çok kibirlilik tasladıklarından, aynen Şeytan gibi beş temel noktada yanılıyorlar.

A) Tevrat'ı tarih sanıyorlar. Halbuki Tevrat'ta asla Tarih yoktur. Her ayeti bir kanun-u külli-i meşhuttur. Evrensel ve gözle görülen bir yasadır.

B) Yahudiler, Tevrat'ta geçen zincirleme nesilleri tarih sanınca kendilerini en asil ırk sandılar. Kibirlendiler de kibirlendiler. C) Bundan dolayı, İsa'nın somut mucizelerini bile göremediler.

D) İsa'nın her zamana uyarlanabilen dinini ve Mesihliğini inkâr ettiler. Dolayısıyla insanlık aleminde çok küçük bir azınlık olarak kaldılar.

E) Nitekim akılsız maymunlar gibi olup, başta İsa olmak üzere diğer bütün peygamberleri ya öldürdüler veya yalanladılar. Artık kibirlenmenin ne kadar büyük bir kayıp olduğunu buradan anlayın.

Sakin bütün Yahudileri böyle görmeyin. Dört bin yıldır, Tevrat'ı insanlığa taşıyan ve Kur'an'ın deyimiyle bilimde kök salmış alim nesilleri de var. Kur'an, onların bir tek aliminin bile şahitliğini, bütün insanlık şahitliği kadar önemli tutuyor.

“Fakat o Yahudilerden ilimde kök salmış olanlar, sana ve senden önceki peygamberlere inen vahiylerle inananlar, namaz kılanlar ve zekât verenler (kişisel ve toplumsal dengede olanlar), Allah'a ve ahirete (varlığın ve hayatın sonsuzluğuna) inananlar; işte bu beş gruba dünyada da ahirette de Allah çok büyük bir ücret verecektir. (Nitekim bugün dünyayı onlar yönetiyor.) (4/162)

Müslümanlar ise, en büyük peygamber bizim peygamberimizdir, tek kurtarıcı din İslam dinidir, Cemaatımız tek iyi cemaattir gibi yanılgılarla kibre girip bugün sefalet ve cehalet cehenneminde kıvranıyorlar. Çünkü diyalettiği ve dolayısıyla ilimleri terk etmekle, insanlık seviyesinden bile daha aşağı oldular.

Siyasal İslamcılar, bilginin bir kısmını alıp diğer kısmını inkâr ederek Yahudileşmesinler. İslam Dünyası, ancak Abbasi ve Osmanlı dönemlerinde Beni İsrail olabilmıştır. Ve İslamcılar Tevrat hakkında, hep Yahudileri övüyor diye kötü düşünmesinler. Çünkü Tevrat'ta Yahudileri kınayan bölümler, öven bölümlerden tam dört kat daha fazladır. Şimdiki İsrail devleti nüfusu

yüzde yetmiş agnostik ve ateist de olsa, İsrail’de, geri kalmışlığın ve putperestliğin bir ifadesi olan bir tane heykel yoktur. Demokrasileri ve ekonomileri tam oturmuş. Tek beklentileri, Arapların onları tanımmasıdır. Galiba hala bizim ders alacağımız çok bilgi ve teknoloji var, İsrail’de.

Anlaşılan aşağıda okuyacağımız Haşir Suresinde Kur’an’ın onlara ders verdiği ahlak ve sonsuzluk inancına bizler daha çok muhtacız.

İslam Nedir? Ne Yaptı? ve Ne Yapmak İstiyor?

Bu üç soruyu bir surenin tefsiri çerçevesinde cevaplamaya çalışacağız. Sure çerçevesi diyorum. Çünkü Kur’an’ın birçok suresinin ana konusu, İslam Dini Nedir, sorusunu cevaplamaktır. Bunlar içinde ikisi çok açıktır. 2. sırada olan Bakara ve 61. sırada olan Saff sureleri. Bu iki sureyi birçok makalemde ve Kur’an’ın Evrenselliği 1-2 isimli tefsirimde gücüm nispetinde tefsir etmişim.

Burada bu üç soruyu yine 59. sure olan Haşir suresi çerçevesinde cevaplayacağız. Bu tespit ile beraber; Bediüzzaman’ın, *Kur’an’ın dört ana konusu var: Tevhid, Nübüvvet, Haşir ve (İslam yani barıştırmak ve dengelemek demek olan) Adalet. Her bir surede biri önde ve birinci konu olur; diğerleri 2., 3. ve 4. sırada kalır,*¹ mealindeki tespitini hatırlatmakta fayda var.

59. sırada olan Haşir suresinde birinci maksat ve konu, adalettir. Adalet, dengelemek demektir. Alacaklı ile verecekliyi, zalim ile mazlumu, haklı ile haksızı dengelediği için mahkeme sistemine de adalet denilir. Kısaca olumlu manada ihkak-ı hak (hakkın yerine getirilmesi) ile ifade edilir.

Evet, İslam zıtların barıştırılması ve dengelenmesi demektir. Aşırı uçları orta yolda dengelemek demektir. Varlığa, hayata ve topluma bahar mevsimini getirmek demektir. *Hulasa*: İslam zıtları ortadan kaldırmak demek olmadığı gibi; diğer semavî dinleri de kaldırmaya gelmemiştir. Onları dengelemeye gelmiştir.

Bu satırları yazarken gayem siyaset yapmak değildir. Gayem, konumuz ile ilgili olan bu 59. surenin mucizevî dizaynını² göstermektir. İnsanlığa sükûnet ve huzur getirmektir. Maalesef günlük siyaset, hem bu huzur ve sükûneti gidermiş; hem yüce mucizevî değerlerin görünmesine ve yaşanmasına engel olmuş; hem Kur’an’ın sağlıklı anlaşılmasının önünü tıkamıştır. Her ne ise bir an önce surenin tefsirine geçelim de bir nefes almaya çalışalım. İşte:

1. Ayet: *Göklerdeki ve yerdeki her şey, Allah’ın kusurlardan nezih olduğunu ve kutsallığını ilan ediyor. Allah azizdir (çok güçlüdür, sonsuzdur) ve hakîmdir (her şeyi yerli yerinde yapandır. O; kusurlu, haksız hiçbir şey yapmaz. Göreceli bir kötülük olmuşsa bu ondan değildir, eşyanın sınırlı yapısındanandır.)*

¹ Muhakemat, 1. Mukaddime; İşaratül’İ’caz, Fatiha Tefsiri

² Belagat ilminde *nazm-ı maani*, ayetlerin birbiriyle ve cümlelerin kendi aralarında olan üstün mucizevî bağlantıları ve konuya her yönüyle uygun kelime seçimleri demektir. Bu mucizevî yapı, bize hem dinin mahiyetini hem İslamiyet’i hem varlık ve hayatı hem tarihi çok net olarak gösterecektir; var olduğumuza ve yaşadığımıza pişman değil belki bizi memnun ve şükreden kılacaktır.

Ayetin Kelimeleri:

a) Göklerdeki ve yerdeki her şey Allah için tesbih ediyor.

Tesbih kelimesi, etimolojik olarak duru suda yüzmek demektir. Deyim olarak, her şeyin Allah'ın emrine olumlu cevap vermesi; onun aşkınlığını ve yüceliğini idrak etmesi manasında kullanılır. Tesbih, Allah'ı münezzeh bilmektir. Bu ise, onun aşkınlığını ve sonsuzluğunu anlamak manasına gelir. Bu ise, onun sisteminde kirli ve çirkin hiçbir şeyin var olmadığına inanmak demektir.

Evet, göklerin (metafizik âlemlerin) yerden (somut varlık âleminde) daha çok ve daha önemli olduğunu eğer bilsek; her şey ve her nesnenin yüksek bir bilinç içeren bir dosya olduğunu anlarsak; bu dosyaların Allah'ın (sonsuz aşkın iradenin) emrine göre hareket ettiğini görürsek bizim için de varoluş ve hayat, duru suda yıkanmak kadar güzel, berrak, faydalı ve lezzetli olur.

b) “Aziz ve Hakîm sadece o Allah'tır.”

Yani o, sonsuz olduğu ve sonsuz güç sahibi olarak iş yaptığı halde; belli amaçlar ve hikmetler için dar ve zor bir çerçevede somut yaradılıştaki bulunur. Yahudiler dindar bir toplum oldukları halde, bu hikmetli diyalog ve sonsuzluğu anlamadıkları için bakın başlarına neler geldi:³

2. Ayet: *Kitap ehlinden (Muhammed'in Peygamberliğini) inkâr edenleri, ilk sürgünde (ilk haşirde) memleketlerinden çıkartan O'dur. Onların (oradan) çıkacağını hiç sanmazdınız. Onlar da kalelerinin Allah'a karşı kendilerini koruyacağını sandılar. Allah'ın (azabı) hiç ummadıkları bir yerden başlarına geldi. Allah, onların kalbine korku koydu. Evlerini kendi elleriyle ve Müminlerin elleriyle yıkıyorlardı. İşte ey göz sahipleri, ibret alınız!*

Ayetin Kelimeleri

a) Ehl-i kitap olan Yahudilerden İslam'ı inkâr edenleri evlerinden çıkaran sadece o Aziz ve Hakîm olan Allah'tır.

Çünkü İslam Yahudiliği kaldırmaya gelmemiş idi. İslam Medine'ye gelince Yahudilerle her yönüyle eşit şartlarda bir anlaşma yaptı. Ayet, sadece *Allah'tır onları çıkaran* diyor. Çünkü Müslümanların zahirde böyle bir gücü yoktu.

Yahudilerin Allah'ın tokadını yemelerinin bir sebebi de İslam'ın hakkaniyetini gördükleri halde onu inkâr etmeleri idi. Sadece biz cennete gireceğiz, şeklindeki bencilce ve Allah'ın sonsuzluğunu örten ahlaksızca kıskançlıkları idi. Bu ahlaksızlıklarından dolayı Mekke müşriklerini takvalı Müslümanlara tercih etmişler idi. Ayette geçen *ellezine keferu (İslam'ı inkâr edenler)* deyişi, bu noktayı vurgu içindir. Yoksa İslam'ın Yahudilik ile bir sorunu olmaz.

b) Ehl-i kitap deyişi, o günün Yahudilerini suçlu yapar. Onlar için bir övgü değildir. Der ki, bunlar, dini biliyor olmalarına rağmen yanlış yaptılar. Müşriklerden daha çok ceza çektiler.

c) Min diyarihim kelimesi, evlerinden ve yurtlarından demektir. Diyar darın çoğuludur, Dar ise hem ev hem yurt manasına gelir.

³ Evet, insanları en çok yoran bir durum da dini (diyalogla beraber sonsuzluğu ve evrenselliği) tam yaşamayan dindarların sefil halleridir. Bunlar madem dindarlar, neden bu durumdalar sorusudur. İşte bu ayetler mucizevi dizaynları ile ve açıklamalarda göreceğiniz gibi kelime seçimleri ile bunun cevabını bize açıklıyor.

d) Li-evvel'il-haşri (*ilk haşir için*). Bu söz meşhur Yahudi inancı olan Filistin ve Suriye'de haşir meydanı kurulacak şeklindeki meseleye bir göndermedir.

İbn Abbas, bu ayete dayanarak bu inancı kabul ediyor. (Nesefi). Orta Doğu birçok dirilişin meydanı olmuştur: İlk medeniyetler buradan dirilmiş; ilk nüfus patlaması buradan olmuş: Avrupa medeniyetinin kurucusu olan Hristiyan ve Yahudi dinleri buradan çıkmıştır. Evvel'il-haşir tabiri haşrin başı manasına da gelir. Nitekim Bediüzzaman, Şam (Suriye) bölgesi haşir meydanının çekirdeği olacaktır, diyor. (10. Mektup)

e) Bu 2. ayetin son cümleleri bize diyor ki: İman, evrensellik ve sonsuzluk algısı gibi değerler olmadan kaleler, silahlar işe yaramaz. Çünkü asıl olan mana ve özdür.

f) Onun için ayet, her şeyi göze göre değerlendirenlere diyor ki; Ey göz sahipleri ibret alınız. Her şeyi göze göre değerlendirmeyiniz. Maddeden ve somuttan, manaya ve soyut sonsuz değerlere ubûr ediniz: geçiniz.

İşin özünü tam merak edenlere ise 3. ayet cevap veriyor:

3. Ayet: *Evet eğer Allah o Yahudiler için bu sürgünü yazmış olmasaydı; onlar dünyada daha çok azap çekeceklerdi. Ahirette ise onlar için ateş azabı vardır.*

Çünkü sonsuzluğu anlamayan; bencilliğini ve kıskançlığını yenemeyenler dünyada rezil olurlar. Allah'ı ve dinî değerleri sonsuz olarak bilmedikleri için de ahirette (soyut mana âleminde) korku ve üzüntü azabını çekerler. Cennetten daha lezzetli olan sonsuz bir bilinci tadamazlar.

[Maalesef bugün için Müslümanlar da Yahudiler gibi olmuşlardır. Sonsuzluğu anlamıyorlar. Bencilce, sadece biz cennete gireceğiz diyorlar ki; başlarına birçok savaşın ateşi yağıyor.]

4. Ayet: *Çünkü onlar, Allah'a ve Elçisi'ne karşı geldiler. Artık kim Allah'a karşı gelirse, bilsin ki Allah'ın getireceği sonuç çok şiddetlidir. Yani Allah'ın ağır azabı çok şiddetlidir.*

Ayet diyor ki: Çünkü Yahudiler de bugünkü Müslümanlar da Allah'a (sonsuzluğa) ve Resulüne (diyalektik süreci dengeleyen elçisine) muhalefet ettiler. Evet, sonsuzluğa ve sonsuz değerlere muhalefet edenler, diyalektik süreci dengeleyemedikleri gibi; sonsuzluk gibi değerleri de kaybederler. Bunu kaybetmenin sonucu ise çok şiddetli olur.

5. Ayet: *Hurma ağaçlarından bir miktar kesmeniz veya onları kökleri üzerinde sabit bırakmanız, Allah'ın izniyledir. Ve Allah'ın, (yasaları çiğneyen) o fasıkları rezil etmesi içindir.*

Ayette zahiren Müslümanların eliyle Yahudilere verilen ceza anlatılıyor; şiddetli sonucun bir numunesi gösteriliyor. Fakat hitap bütün insanlığadır. Ayet diyor ki:

İster Yahudi ister Hristiyan ister Müslüman ister Budist kim olursa olsun; sonsuzluk ve diyalektik zıtları dengelemek gibi yasaları çiğneyenler (fasıklar), önce başka insanların eliyle cezalandırılırlar. Sonra Allah tarafından cezalandırılırlar; rezil-rüsva olurlar.

6. Ayet: *Allah'ın onlardan elçisine ganimet (fey') olarak bıraktığı mallar ise; siz onun üzerine ne at ne de deve sürmediniz. Fakat Allah, peygamberlerini istediğinin üzerine musallat eder. Şüphesiz Allah, her şeye gücü yetendir.*

Fey', savaşız ele geçirilen mallar özellikle gayr-ı menkullerdir. Bunlar Resulündür. Yani toplumsal müesseselere ve vakıflara bırakılır. Ganimet olarak paylaşılmaz. Aslında Enfal suresinden anlaşılan, savaş ile de olsa, gayr-ı menkullerin ganimet olarak paylaşılamayacağıdır.

Hulasa: Yani İslam dininin birinci amacı ganimet değildir. Önemli olan, Allah'ın sonsuzluğunu; her şeye gücünün yettiğini bilmektir. Dinin imtihan için olduğunu anlamaktır. Nitekim bir şeye din ve imtihan girdiği zaman onda tabakalar oluştuğu gibi; Müslümanlar da bu imtihan işlemi dışında olmadıklarını bilmelidir.

Evet, İslam dininin amacı ganimetler değildir. Fakat İslam, insanlığı helakete götüren bütün servetin bazı ellerde kalmasına da karşıdır. İşte size mealten 7. ve 8. ayetler:

7. Ayet: *Allah'ın, köy ve kasabaların ahalisinden savaşız olarak Peygamberi'ne sağlattığı mallar, Allah'a (kamu işlerine), O'nun elçisine, yetimlere, miskinlere ve yolculara taksim edilir. Ki içinizden sadece zenginlerin arasında dolaşan bir mal olarak kalmasın. (*) Artık Resulullah size ne verirse onu alın, sizi neden sakındırırsa da ondan elinizi çekin. Ve Allah'ın yasalarını çiğnemekten sakının. Şüphesiz Allah'ın getireceği sonuç çok şiddetlidir. Yani Allah'ın azabı çok şiddetlidir.*

(*) Veya zenginler arasında dolaşan, tasallut ve tahakküm aracı olmasın.

7. Ayetin Kelime ve Cümleleri

a) Hiçbir savaş ve iş gücü harcamadan Allah'ın peygamberin eline geçirttiği mallar, öncelikli olarak Allah'ındır. Yani kamunundur. İkinci olarak peygamberindir (yani dinî işlere harcanır). Ve peygamber yakınlarındır (yani kendini dine adanmış insanlarındır);⁴ bakımları toplumun uhdesinde olan yetimler içindir ve miskinler içindir (iş bulamayanların ve çalışmayanlarındır) ve yolda kalmış çaresiz insanlarındır.

b) Ki servet sadece zenginlerin elinde dolaşan bir meta olmasın. Demek İslam mülkiyete izin verir. Fakat bedavacılığa izin vermez.

c) Yani: *Peygamberin (denge dini olan İslam'ın) size izin verdiği kadarını alın, kullanın; size yasakladığından da vazgeçin.*

Bu meşhur cümlelerin bağlamı bu iken maalesef ehl-i hadis, bu cümleyi hadisin Kur'an'a ilaveten ikinci bir kaynak olduğuna delil yapmıştır. Hâlbuki ayette açıkça görüldüğü üzere cümlelerin bağlamı bu değildir.

d) Demek gerek *mal* ve *mülk* konusunda ve gerek *epistemolojik* konularda, Allah'ın yasalarını çiğnemekten kendinizi koruyun. Bilin ki Allah'ın yarattığı sonuçlar çok şiddetli olur.

e) Bu cümle 4. ayette de geçti. Bu dizayn bize diyor ki: Diyalektik süreci bilmeyenlere ve ondaki zıtları dengelemeyenlere ve insana bunu sağlayan sonsuzluğu anlamayanlara Allah'ın verdiği azap çok şiddetli olduğu gibi; bu prensip ve ölçüleri, mal ve mülk konusunda da uygulamayanlara Allah'ın vereceği azap çok şiddetli olur.

⁴ Ehl-i Beytten olmak, manevi yakınlık ve manevi bir makamdır. Ehl-i Beyt kavramı sırf kan bağına bağlı bir şey değildir.

Bu ayetin tefsirini yazdığım saatlerde ajanslar çok önemli bir haberi flaş olarak verdiler. Dünyada zenginlik ve kaynak dağılımı son otuz yılın en kötü durumundadır, diye hem yerel TV'ler hem yabancı TV'ler raporlar yayınladılar.

8. Ayetin Kelime ve Cümleleri

İslam dini diyalektik süreci dengelediği için ve sonsuzluğa dayandığı için fakirliği de zenginliği de en üstün değerler olarak kullanmış; insanlık tarihinde eşi benzeri olmayan Sahabe denilen bir nesil yetiştirmiştir. Sahabeler üç gruptur.

Muhacirler, Ensar ve Diğerleri. 8. ayet, Muhacirlerin mahiyetini; 9. ayet, Ensar'ın mahiyetini; 10. ayet ise diğer Sahabilerin mahiyetini anlatıyor. Bu üç ayet, İslamiyet ne yaptı, sorusunun cevabıdır. Şöyle ki:

8. Ayet: *İş gücü harcamadan ele geçen mallar, o muhtaçlar içindir ki; Medine'ye göç etmişler. Evlerinden yurtlarından ve malları içinden sürgün edilmişler. (Bu şekilde gerçek manada muhacir ismini hak etmişlerdir.) Onların iki amacı var. Birincisi Allah'tan, fazilet ve üstünlük kazanmak ve onun rızasına erişmek istiyorlar. İkincisi Allah'a ve onun elçisine yardım ediyorlar. Göç ve fakirlik gibi sıkıntılara rağmen varlıkta ve hayatta hakikat vardır; hayat anlamsız değildir diyen sadıklar bunlardır.*

[Sıdk; tam doğru olmak, doğruyu dile getirmek demektir. Etimolojik manası, tam isabet etmek manasına gelir. Evet, varlık ve hayat anlamlıdır, hakikattir diyebilmek, en büyük doğruluktur; tam isabettir.]

Ensar'ın tarifi ise: 9. Ayet: *“Ensar, Muhacirler kendilerine gelmeden önce ev sahibi olup iman edenlerdir. Kendilerine gelen muhacirleri severler. Verdiklerinden dolayı kendi gönüllerinde bir sıkıntı hissetmezler. Kendileri daha çok muhtaç da olsalar; başkalarını kendilerine tercih ederler. Demek kim nefsinin bencilliğini ve cimriliğini yenerse, onlar gerçekten kurtuluşa ererler.*

Ensar ve Muhacirlerin dışındaki diğer Sahabilerin tarifi:

10. Ayet: *Ensar ve Muhacirlerden sonra gelenler derler ki: “Ey Rabbimiz! Bizi ve bizden önce inanan kardeşlerimizi bağışla. Ey Rabbimiz! İnananlara karşı kalbimize bir kin koyma. Şüphesiz sen, çok şefkat eden ve çok acıyansın.*

[Bu 10. ayet, Sahabilerin bir kısım yanlışlarının olacağını; fakat bağışlanacaklarını bildirdiği gibi, Sahabeye dil uzatan Şiilere de iyi bir cevaptır. Evet, peygamberlerden başka kimse masum olamıyor. Fakat önemli olan insanların iyiliklerinin yanlışlarından fazla olmasıdır; mağfireti hak etmeleridir. Fetih suresi 29. ayete bakılabilir.]

Bu üç grup insanın dışında kalan o günün diğer insanların değeri ve karakteri ise şöyle oldu:⁵

11. Ayet: *O münafıkları görmedin mi? Ehl-i kitaptan olan, (Peygamber'i) inkâr eden kardeşlerine: ‘Eğer siz sürülürseniz, biz de sizinle beraber çıkarız. Ve sizin aleyhinize olarak*

⁵ Bu durum, insan gibi değerli bir varlık için gerçekten utanç verici bir şeydir.

hiç kimseye itaat etmeyiz. Eğer sizinle savaşılırsa, size yardım ederiz’ derler. Allah da şahittir ki; onlar yalan söylüyorlar.

12. Ayet: *Kesinlikle, eğer o ehl-i kitap sürülürse, o münafıklar onlarla beraber çıkmazlar. Eğer o ehl-i kitapla savaşılırsa da onlar yardım etmezler. Yardım etseler de sırt çevirip kaçarlar. Sonra kendilerine asla yardım olunmayacaktır.*

[11-17. Ayette; ikiyüzlülük, şefkatsizlik, aldatma, münafıklık, korku, bencillik ve aşağılık olma gibi 7 önemli ahlaki düşünüş sayılıyor. Bu ayetler, bu sefil karakterleri; 8, 9 ve 10. ayetlerde geçen doğruluk, yerleşmişlik, iman, feragat, bağışlanma, kin gütmeme ve gerçek manada kardeşlik değerleriyle karşılaştırıyor. 13. ayette özellikle korku ve bunun sonucu olan anlayışsızlık tarif ediliyor. Mealden takip edelim:]

13. Ayet: *Gerçekten onlar gönüllerinde, Allah’tan daha çok sizden korkuyorlar. Çünkü onlar, anlamayan bir toplumdurlar.*

14. Ayet: *Onlar toplu olarak ancak kaleli şehirlerde veya surlar arkasında sizinle savaşır. İçlerindeki bela ve çelişme çok şiddetlidir. Onları birlik sanırsın, hâlbuki kalpleri dağınıktır. Çünkü onlar, akıl etmeyen bir toplumdurlar.*

14. ayet, bütün ahlakî zaafların kaynağı olan bencilliği ve başta akılsızlık ve anlayışsızlık olmak üzere bunun sonucu olan kötü akıbetleri anlatıyor. Bu 14. ayette *onları bir sanırsın ama onların kalpleri dağınıktır*, cümlesinin sayısal değeri 1929 ediyor. Bu tarihte küfür âlemi bir görünüyor. Ama gerçek öyle değildi ki; bu gizli bölünmüşlük 10 yıl sonra 2. Dünya Savaşını netice verdi. Yahudilerin Almanya’daki birliğinin de zayıf olduğunu gösterdi.

Bunlar, geçmiş çağlar gibi büyük bir felaket yaşadılar; şöyle ki:

15. Ayet: *“İşte bunların durumu, kendilerinden öncekilerin durumu gibidir. Yaptıklarının cezasını tattılar. Ayrıca onlar için, elem verici bir azap vardır.”* (Savaş ve sürgünden sonra manevi bunalım ve depresyon acısı ve elemi.)

Bu felaketten sonra ise işi hile ve ideolojik algı ile idare ediyorlar. Bu ise ahlaksızlıkların en kötüsü olan aldatmadır. Şöyle ki:

16. Ayet: *Onların durumu, o şeytanın örneğine benzer. Ki insana ‘inkâr et!’ dedi. İnsan inkâr edince, ‘Ben senden beriyim. Ben, her biri bir âlem olan insanların terbiyecisi olan Allah’tan korkarım’ dedi.*

17. Ayet: *Nihayet ikisinin de sonu, içinde ebedî olarak kalacakları ateş oldu. İşte zalimlerin cezası böyledir!*

Bu gibi ahlakî zaafların olmaması için iş, gerçek manada Allah’a ve ahirete inanan müminlere düşüyor. 18. ayette hitap zahiren Müslümanlara ise de ayetin hitabı umumi bırakması ve bundan sonra gelen ayetlerin sadece, bütün dindarların ortak noktası olan Allah’a ve ahirete imanı işlemesi, hitabın bütün inananlara yönelik olduğunu gösteriyor. Gelen ayetlerin Allah kavramı üzerinde çokça durması ise, dindarlıktaki zaafların en birinci sebebinin Allah’ı eksik ve sınırlı bilmeleridir, diye bildiriyor. Şöyle ki:

18. Ayet: *Ey iman edenler; yukarıda anlatılan ahlakî zaaflara düşmemeniz için Allah'tan sakının. Yani Allah'ın yasalarını çiğnemekten sakının. Yarın için ne hazırladığınıza bakın. Ve Allah'tan sakının; yani Allah'ın vereceği azaptan sakının. Şüphesiz Allah sizin yaptıklarınızı çok iyi biliyor.*

[Ayette iki kere Allah'tan sakının emri gelmesi, biri yasaları çiğnemekten sakının; diğeri Allah'ın azabından sakının şeklinde anlaşılacağı gibi; biri Allah'ı yanlış bilmekten; diğeri ahireti yanlış bilmekten de sakının tarzında anlaşılabilir.]

19. Ayet: *Allah'ı unutup da Allah'ın kendilerini kendilerine unutturdukları gibi olmayın. Çünkü kendilerini unutan toplumlar fasık olurlar.*

[Fasık, yasaları çiğneyenler, gerçekliğin dışına çıkanlar, iman ve değerleri kaybedenler demektir. Ki bu değerlerin başında sonsuz bir yaratıcıya inanmak, ebedî bir hayata göre yaşamak, dünyanın imtihan için olduğunu; dolayısıyla nisbi bazı olumsuzlukların olmasının normal olduğunu bilmektir. Evet, dünya imtihan ve gelişme için kurulmuştur.]

20. Ayet: *Onun için ateş ehli ile cennet ehli bir olamazlar. Gerçek kazançlı olanlar, sadece cennet ehlidirler.*

[Sınırlı ve bencil bir din anlayışı insanı korku ve üzüntülerden kurtarmadığı gibi; varlığın sonsuz olduğunu bilmeyenler ve varlığın saf hayır ve bilinç cenneti olarak bulunduğunu anlamayanlar cenneti hak etmezler.

Daha önce de üç sefer değindiğimiz gibi bunu anlamak için de diyalektik süreci ve sonsuzluğu bir ve beraber bilmek gerekir. Ki Kur'an budur. Bu diyalektik sürecin sonsuzluk çerçevesinde nasıl yönetileceğinin tüzüğüdür. Evet, iki bin sayfa tefsirimde ben, Kur'an'ı daima böyle gözlemledim.]

21. Ayet: *Kur'an öyle bir bilinçtir ki; eğer biz onu bir dağın üzerine indirseydik dağ yumuşar; Allah'ın korkusundan parçalanırdı. Evet, bu misalleri biz insanlar için sunuyoruz ki; düşünüp işlerin sonuçlarını görebilsinler.*

Burada dağ kelimesi bir benzetmedir. Ayetin tabiri ile bu bir temsildir. Burada temsilin manası ise, her birisi dağ gibi bir oluşum olan sosyolojik kurumlar, devletler ve psikolojik benliklerdir. Bu 21. Ayet devletin nasıl olması gerektiğini de dillendiriyor: 1) Yumuşak olması. 2) Parçalı olması. Yani kuvvetler ayrılığı ilkesini tam yaşaması. Yoksa mutlak istibdat olur, din namına zulüm, meydanı alır. Onun için iyi sosyologlar İslam'da Teokrasi yoktur, diyorlar. 3) Bu ise sonsuzluk ve başta soyut-somut dengesi olmak üzere diyalektik süreçle olur.

Gerek Kur'an gibi semavi vahiylerle ve gerek tefekkür gibi insanî katkılarla bilinen Allah'ın sonsuz varlığı şöyledir:

22. Ayet: *Allah, O'dur ki; O'ndan başka tapılmayı hak eden hiçbir şey yoktur. O görünmeyeni ve görüneni (gayb ve şehadet) bilendir. O Rahman ve Rahimdir.*

Bu ayette dokuz anahtar kelime var. Şöyle ki: a) Huwe mutlaklık ve sonsuzluk bildiren bir zamirdir. Özneden önce gelmesi de hasr ifade eder. Bu hasr (tekel) manası ile *Huwallah* ifadesi,

mutlak ve sonsuz olan sadece Allah'tır manasına gelir ki; Allah ve ilah kelimesi, etimolojik olarak bu sonsuzluk ve mutlaklık manasının ismi ve ifadesidir.

b) Ellezi sıfat ve sıra (bağlaç) edatıdır. Mevsul cümlesi olan *La ilahe illa hu* ile yine sonsuzluk ifade eder. Ondan başka tapılmaya layık hiçbir şey yok mealindedir. Yani kelime-i tevhid denilen buradaki ontolojik mana ve hu zamirindeki mutlaklık yine sonsuzluğun ifadesidir.

c) O sonsuz olduğu için gayb ve şehadet âlemlerinin tamamını bilendir. Bu cümle *O gayb ve şehadet âlemlerinin ilmi, bilinci ve ruhudur*, manasını da verir. Ki Resm-i Osmaniye göre yazı şekli bu manayı veriyor.

Hulasa: Ayet diyor ki: O sonsuz olduğu için ona göre görünen ve görünmeyen âlemler ve başka bütün zıtlar birdir. Ey dindarlar (özellikle Yahudiler ve Müslümanlar) siz de bu zıtları bir bilin; o sonsuzluğa yükselin.

d) Bu zıtların en birinci kısmı olan yasal durumlar ile (ki Rahman ile ifade edilir) olağanüstü durumları (ki Rahim ile ifade edilir) bir bilin.

e) Bu diyalektiğin diğer bir boyutu ise yasal durumların temeli olan diyalektik dualiteli yapıları bilmeniz ile beraber olağanüstülüğün temeli olan sonsuzluğu ve soyut boyutu anlamanızdır. Rahmaniyyet, dualiteli yasal durumların ifadesidir; Rahimiyyet, olağanüstü durumların ifadesidir. Rahman daha çok şehadet âlemine bakar; Rahim ise daha çok gayb âlemine bakar. Evet, gayb ve şehadet başka bir tabir ile olağanüstülük ile olağan yasaların farkını bilmek, onları dengelemek çok önemlidir. Bakın 23. ayet Allah'ın bu gaybî boyutunu ve gaybî niteliklerini anlatırken, 24. ayet Allah'ın şehadet ve görünen boyutunu ve niteliklerini anlatıyor. İşte din ve İslam bu iki tarafın birleşimidir. Bu dizayn bir uyarı ile beraber bize der ki: Dindarlar bu birliği ve bütünlüğü sağlamadıkları için; ahlakî ve ilmî zaaflar yaşıyorlar. Ayrıca der ki:

23. Ayet: *O, öyle bir Allah ki, O'ndan başka tapılacak yoktur. O, her şeye düzen verip idare edendir. Her kusurdan pakdır (varlıkta çirkinlik yoktur). Kendi barışık ve dünyadaki zıtlıkları barıştırandır: Es-Selam. Dolayısıyla güven verendir: El-Mümin. Çünkü onun sisteminde kayıp ve korku olmaz. O sonsuzdur: El-Aziz. Varlığı kaydeder: El-Cebbar. Hiçbir şey kaybolmaz. Soyut olarak da O sonsuzdur: El-Mütekebbir. Dolayısıyla onun sisteminde bölünme yani başkasının müdahalesi demek olan şirk olmaz.*

24. Ayet: *O, öyle bir Allah ki yaratandır, yani şekillendirendir (bütün varlıklardaki gibi). Güzelleştirendir (bitkilerdeki gibi), ruh üfleyendir: suret verendir (hayvanlardaki gibi). Bütün güzel isimler sahibidir. Yerdeki ve göklerdeki her şey O'nun kusursuzluğunu, sonsuz güzellik ve mükemmelliğini bildirir. O Azizdir (güçlüdür her şeyi yapabilir), Hakîmdir (her şeyi yerli yerinde yapar).*

Bu iki ayeti tam tefsir etmek için bütün görünmeyen ve görünen varlık boyutlarını gözden geçirmek gerekir. Bu ise bizim gibi bakışı ve görüşü sınırlı olan insanları aşar. Bununla beraber her bir ayet ile ilgili birer anahtar bilgiyi not etmekte fayda var. Belki bu sayede az da olsa bu iki ayeti ve bu iki ayetin baktığı o iki âlemi daha iyi anlarız. En azından onları ana hatları ile daha iyi tanımış oluruz. Şöyle ki:

1) Allah'ın varlığı sonsuz olmakla beraber O, gayb âleminde sultan-ı ezel ve ebed manasında Kral (Melik) olarak gözüktür. Bu gözükmeye dinî literatürde cilt-i zatî-i ehad denilir. Gayb âleminde diyalektik süreç olmadığı için o Kuddüstür; her şeyi mükemmel, temiz ve pakdır.

Selamdır; kendisiyle barışıktır. Mümindir; güvendedir ve güven verendir. Müheymindir; her şeye egemendir, her şeyi koruyandır.

Azizdir; yani sonsuz güç kullanma yetkisine sahiptir. Cebbardır; yani bu gücü ile her şeyi yapabiliyor. Mütekebbirdir; yani gayb âleminde en büyük tecellidir. O kadar büyüktür ki; gayb âlemindeki bu egemenlikte hiçbir ortağı yoktur. O, kendisini sınırlandırmak demek olan ortakların varlığından münezzehtir.

2) O, gayb âlemi itibarıyla böyle olduğu gibi; görünen âlem itibarı ile de her şeye şekil veren Halık, her şeyi güzelleştiren Baridir; yani bu şekil ve güzellikleri sağlayan suretleri (yazılımları) veren Musavvirdir. Bu görünen âlem itibarı ile onun sonsuz güzel görüntüleri (isimleri) vardır. (Sonsuzluk, cümlelerin takdim ve dolayısıyla hasır ifadesinden anlaşıyor.)

Göklerdeki ve yerdeki (fizik ve metafizik âlemlerdeki) her şey onun emrine koşar; onun sistemini kirliletmemeye çalışır. Fakat imtihan ve gelişme için, bazı göreceli ve sınırlı kötülükler var oluyor.

Hulasa: O Aziz (sonsuz yetkinlik ve güç sahibi) olmakla beraber aynı zamanda Hakîmdir; bir kısım hikmetler için bazı şeyleri kısıyor. Surenin ilk ayetini hatırlayın.

Demek İslam'ın getirmek istediği şey; bu dengeli, dualiteli ve sonsuzluk içeren iman hakikatleridir. Evet, İslam'ın ve Kur'an'ın yapmak istediği şey hayat ve ahlak hakikatidir; varlıkta ve hayatta anlamsızlık yoktur, sözünü söylettirmektir.

Bütün Güzel İsimler Allah'ındır.

Bu cümle, son ayette geçiyor. Bazıları bundan, Arapça ve İbranice sözcüklerden Allah'a isim olarak verilen kelimeleri anlıyor. Bunları sadece söz olarak söylemenin sevap olduğuna inanıyor. Fakat bu insanlar, Allah'ın zarar ve kötülük isminin güzelliğini tam bilmiyorlar. Güzelliğin sözcüklerde olduğunu sanıyorlar.

İbn Arabî, bu kelimeler isimler değiller. Bu Arapça sözcükler isimlerin isimleridirler. Allah'ın isimleri bu görünen varlıklardır. Ki insana bakan bazı veçheler hariç bütün varlıklar, son derece güzeldirler, diyor.

Evet, 24. ayetten anlaşılan mana budur. Nitekim isim kelimesi, belirlenen, bilinen ve görünen şey demektir. Evet, bütün her şey manalıdır. Son derece denge, hakkaniyet ve estetik üzere yaratılıyor. Dolayısıyla Allah'ın bütün isimleri güzeldir hükmünün bütün atomlar, yıldızlar, çiçekler ve gezegenler kadar delilleri var. İnsana bakan bazı nahoş şeyler ise görecelidir ve sadece insan açısından öyledir.

Son ayette geçen suret, Felsefede form demektir. Ruh üfleme aleti olan Sur (borazan) kelimesi de buradan türemedir. Platon ve Aristo bu forma eşyanın ruhu diyorlar. Nitekim son yetmiş yılda anlaşıldı ki: Yazılımın yapısı, filozofların form dediği bu gerçekliktir. Bilimler ruhun da sonsuz bilgi-işlem içeren bir yazılım olduğunu ispat etti.

24. 01. 2024
Bahaeddin Sağlam